

Fundacja Wolność od Religii
Ul. Fryderyka Chopina 41 lok. 2
20-023 Lublin

Lublin, 11.10.2016 r.

Dyrekcja Gimnazjum nr 3 im. M. Kopernika

ul. M. J. Piłsudskiego 28

64-600 Oborniki

Stanisław Państwo,

W związku z informacją otrzymaną od rodziców uczniów uczęszczających do zarządzanej przez Państwa publicznej placówki oświatowej, dotyczącą zbierania oświadczeń o nieuczęszczaniu na lekcje religii, chcielibyśmy zwrócić Państwa uwagę na następujące zagadnienie.

Nauka religii i etyki organizowana jest na życzenie rodziców, bądź pełnoletnich uczniów. Od 1 września 2014 r. w miejsce oświadczenia wyrażanego w najprostszej formie wprowadzono w Rozporządzeniu MEN w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach z dnia 14 kwietnia 1992 roku oświadczenia w formie pisemnej, z zachowaniem dotychczasowej możliwości jego zmiany.

Co ważne, szkoła nie ma prawa domagać się oświadczeń informujących o nieuczestniczeniu ucznia w zajęciach z religii i/lub etyki, natomiast w przypadku rezygnacji z udziału w tych zajęciach rodzic lub pełnoletni uczeń zobowiązany jest poinformować szkołę o zmianie decyzji.

Religia i etyka nie są dla ucznia przedmiotami obowiązkowymi, udział w nich jest dobrowolny jednak po złożeniu oświadczenia udział w wybranych zajęciach staje się dla ucznia obowiązkowy.

Uczeń może uczestniczyć w zajęciach z religii, z etyki, z obu przedmiotów, może też nie wybrać żadnego z nich. Jeśli w danej szkole część uczniów wyrazi życzenie

uczestniczenia w zajęciach zarówno z religii, jak i z etyki, szkoła jest zobowiązana umożliwić im udział w zajęciach z obu przedmiotów, umieszczając odpowiednio (bezkolizyjnie) godziny nauki religii i etyki w planie zajęć szkolnych. Dla uczniów, którzy nie wybiorą żadnego przedmiotu szkoła ma obowiązek zapewnić opiekę lub zajęcia wychowawcze.

Mając powyższe na uwadze przypominamy, że niezbędną przesłanką dla zorganizowania w ramach planu zajęć szkolnych nauki religii lub etyki jest uprzednie otrzymanie od rodzica (opiekuna prawnego) lub odpowiednio ucznia oświadczenia w formie pisemnej podpisanego przez rodzica (opiekuna prawnego) lub odpowiednio ucznia obejmującego oznaczenie imienia i nazwiska ucznia oraz jego życzenie (deklarację) uczestnictwa w zajęciach z określonej religii lub etyki.

Rodzice uczniów nieuczestniczących w lekcjach religii zwracają uwagę, że **nadobowiązkowe lekcje religii** umieszczone są na planie zajęć poszczególnych klas pomiędzy innymi przedmiotami obowiązkowymi. W klasach, w których 100% rodziców wyraziło życzenie uczestniczenia dziecka w lekcjach religii nie stanowi to istotnego problemu. Inaczej jest w klasach, w których jeden lub kilkoro uczniów nie uczestniczy w katechezie. Powyżej opisany sposób ułożenia planu zajęć skutkuje wykluczeniem z grupy rówieśniczej dzieci rodziców należących do mniejszości wyznaniowych lub mniejszości bezwyznaniowej. Niezależne od tego, że takie działania w istocie rzeczy naruszają normę art. 53 ust. 4 Konstytucji RP, szkoła w miejsce bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego, oferuje dzieciom pole do budowania nieufności a często agresji między rówieśnikami.

Praktyka ta narusza również zasady organizacji lekcji religii zapisane w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 roku w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach. (Dz. U. z dnia 24 kwietnia 1992 r. z późn. zm.) § 1. 1. *Ust. 3 „Uczestniczenie lub nieuczestniczenie w przedszkolnej albo szkolnej nauce religii lub etyki nie może być powodem dyskryminacji przez kogokolwiek w jakiegokolwiek formie.”*

Fundacja pragnie przypomnieć, że Konstytucja RP a także „Ustawa o gwarancjach wolności sumienia i wyznania” wskazują, iż nikt nie może być dyskryminowany bądź uprzywilejowany z powodu religii lub przekonań w sprawach religii, a także, że nie wolno zmuszać obywateli do niebrania udziału w czynnościach lub obrzędach religijnych ani do udziału w nich. Ponadto zgodnie z art. 10 Ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania z dnia 17 maja 1989 r. (Dz. U. 2005 r. Nr 231 poz. 1965) „Rzeczpospolita Polska jest państwem świeckim, neutralnym w sprawach religii i przekonań.”

W związku z powyższym na prośbę i w imieniu rodziców uczniów nieuczestniczących w lekcjach religii prosimy o układanie planów zajęć w taki sposób, aby dodatkowe zajęcia z religii i etyki organizowane były na równych zasadach tj. po lub przed zajęciami obowiązkowymi.

W 2015 roku na zlecenie Rzecznika Praw Obywatelskich został przygotowany i opublikowany raport na podstawie badania „Dostępność lekcji religii mniejszościowych i lekcji etyki w ramach systemu edukacji szkolnej”. Autorzy raportu wskazują, iż „umiejscowienie lekcji etyki w szkolnym planie lekcji ma duże znaczenie dla frekwencji na tych zajęciach, jest też poważnym wyzwaniem organizacyjnym dla władz szkoły, związanym również z koniecznością zapewnienia opieki pedagogicznej dla tych uczniów, którzy na zajęcia te nie chodzą (zwłaszcza, gdy odbywają się one w środku dnia szkolnego).” Uczniom zainteresowanym udziałem w lekcjach etyki łatwiej jest zrezygnować z oczekiwania na nią do późnych godzin popołudniowych, niż kiedy organizowana jest w środku planu zajęć, jak religia. Rzecznik Praw Obywatelskich za przejaw dyskryminacji w dostępie do lekcji etyki uznał m.in. organizowanie lekcji etyki poza standardowymi godzinami lekcyjnymi czy nieinformowanie o możliwości wyboru etyki, niewpisywanie lekcji etyki do planu zajęć szkolnych, opóźnianie uruchomienia zajęć z etyki względem początku roku szkolnego.

Mając powyższe zagadnienia na uwadze, bardzo prosimy o zwrócenie szczególnej uwagi na zapewnienie w kierowanej przez Państwa placówce oświatowej poszanowania ww. przepisów prawa oświatowego jak i konstytucyjnych uprawnień rodziców i uczniów.

W przypadku jakichkolwiek pytań lub wątpliwości zapraszamy Państwa do odwiedzenia naszej strony www.wolnoscodreligii.pl lub o przesłanie pytań drogą mailową na adres fundacja.wor@gmail.com. W załączeniu przesyłamy Państwu również rekomendacje wynikające z doświadczeń Fundacji w pracy społecznej na rzecz mniejszości bezwyznaniowej w Polsce.

Dorota Wójcik
Prezesa Zarządu
